

Protocol financiële verantwoording N.V. Luchthaven Schiphol 2019

Toepassing: vanaf Financiële verantwoording Schiphol 2019

1. Inleiding

1.1. Reikwijdte en doelstelling

1. Dit protocol heeft betrekking op de financiële verantwoording van de N.V. Luchthaven Schiphol (hierna: de financiële verantwoording) die is vereist op grond van artikel 8.25g van de Wet luchtvaart.
2. In dit protocol wordt uiteengezet op welke wijze de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) de toepasselijke wet- en regelgeving met betrekking tot de financiële verantwoording van de N.V. Luchthaven Schiphol (hierna: Schiphol of de exploitant) toegepast wenst te zien. Het protocol bevat algemene en specifieke uitgangspunten die door ACM en/of de door haar gemandateerde medewerkers worden gehanteerd bij de uitvoering van haar werkzaamheden voor het toezicht op voornoemde wet- en regelgeving. Het protocol ziet zowel op de door ACM gewenste informatie (en het detailniveau daarvan) die door Schiphol in het kader van de financiële verantwoording wordt verstrekt als op de controlewerkzaamheden van de onafhankelijke accountant met betrekking tot die informatie.
3. Uitgangspunt voor dit protocol is dat Schiphol de opdrachtgever is van de accountantscontrole dienaangaande en het onderzoek dus ook voor rekening van Schiphol is uitgevoerd. De uitkomsten van het accountantsonderzoek kunnen door ACM worden betrokken in haar oordeelsvorming in het kader van de haar opgedragen wettelijke taken in de Wet luchtvaart.
4. Dit protocol bevat de inzichten van ACM ten aanzien van de financiële verantwoording zoals bedoeld in artikel 8.25g, derde en vierde lid, van de Wet luchtvaart en artikel 30 van het Besluit exploitatie luchthaven Schiphol (hierna: het Besluit).¹ ACM kan dit protocol intrekken of wijzigen indien omstandigheden zulks vereisen. Daarnaast geldt dat ACM in bijzondere omstandigheden in haar toezicht indien nodig gemotiveerd kan afwijken van dit protocol. Dit protocol laat voorts onverlet dat ACM vanuit haar eigen verantwoordelijkheid als toezichthouder ambtshalve onderzoek kan verrichten naar en/of naar aanleiding van de financiële verantwoording.

¹ Zoals deze laatstelijk zijn gewijzigd bij Wet van 19 april 2017, Stb. 2016, 272 respectievelijk bij Wet van 19 april 2017, Stb. 2017, 187.

5. Bij de totstandkoming van dit protocol is gebruik gemaakt van informatie die desgevraagd van Schiphol en van haar accountant is ontvangen.
6. Dit protocol is van toepassing op de financiële verantwoording vanaf het boekjaar 2019. Tot en met het boekjaar 2018 blijft het protocol van de ACM van 20 maart 2014² van toepassing.

1.2. Verwijzing naar toepasselijke regelgeving

7. Artikel 8.25g, derde lid, van de Wet luchtvaart bepaalt dat de exploitant van de luchthaven op grond van de gescheiden administratie binnen de boekhouding jaarlijks een financiële verantwoording opstelt over het voorafgaande boekjaar, die bestaat uit een afzonderlijke exploitatierekening en een overzicht van de toegedeelde materiële vaste activa voor het geheel van de activiteiten bedoeld in artikel 8.25d, eerste lid, van de Wet luchtvaart. De financiële verantwoording bevat een toelichting en is voorzien van een verklaring van een onafhankelijke accountant.
8. Artikel 8.25g, vierde lid, van de Wet luchtvaart, bepaalt dat de exploitant van de luchthaven deze financiële verantwoording binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar over het voorafgaande boekjaar tezamen met de verklaring van de onafhankelijke accountant overlegt aan ACM en de gebruikers die hierom verzoeken.
9. Artikel 30 van het Besluit stelt nadere regels omtrent deze financiële verantwoording.

2. Specifieke aspecten

2.1 Artikel 8.25 g, derde en vierde lid, Wet luchtvaart

10. De *financiële verantwoording en de toelichting* die daarvan onderdeel is, worden in de Nederlandse en/of de Engelse taal opgesteld.
11. Een *verklaring van een onafhankelijke accountant* en de daarop betrekking hebbende (controle)werkzaamheden van de onafhankelijke accountant (hierna ook: de accountant) is naar oordeel van ACM consistent met de vereisten uit de Wet luchtvaart indien aan de

---

² Kenmerk: ACM/DTVP/2014/201678.

vereisten uit de volgende artikelen 12 tot en met 38 van dit protocol is voldaan. Indien blijkt dat de onafhankelijke accountant de in voornoemde artikelen genoemde aanwijzingen heeft opgevolgd wordt Schiphol op deze aspecten geacht te voldoen aan de wensen van ACM.

12. De accountantscontrole en -verklaring hebben op hoofdlijnen betrekking op:

- a. de juistheid en de volledigheid, in overeenstemming met het door het Bestuur van de ACM d.d. 19 juli 2018 goedgekeurde toerekeningssysteem 2019 t/m 2021 en hierop volgende goedgekeurde toerekeningssystemen, van de nacalculatorische gegevens van de kosten en opbrengsten die verband houden met de activiteiten zoals bedoeld in artikel 8.25d, eerste lid, van de Wet luchtvaart. Ook de gerealiseerde niet-financiële gegevens (zoals vierkante meters in de terminalgebouwen of aantallen gerealiseerde vliegbewegingen) die ten grondslag liggen aan de berekening van de nacalculatorische kosten zijn op juistheid en volledigheid gecontroleerd;
- b. de juistheid en de volledigheid van de toegedeelde materiële vaste activa voor het geheel van de activiteiten, bedoeld in artikel 8.25d, eerste lid, van de Wet luchtvaart;
- c. de juistheid en volledigheid van de informatie in de toelichting bij de financiële verantwoording als bedoeld in artikel 30, tweede lid onderdeel a, c, e en f, van het Besluit, in overeenstemming met de bepalingen over die toelichting in dit protocol.

13. De werkzaamheden die de accountant verricht in het kader van de controle leiden tot een controleverklaring, waarin assurance wordt gegeven ten aanzien van de in het voorgaande artikel genoemde aspecten. De accountant zal in zijn verklaring weergeven op welke pagina's de verklaring betrekking heeft. De accountant verricht werkzaamheden aan de andere informatie, welke deel uitmaakt van de door Schiphol opgestelde verantwoording.

- a) De andere informatie bestaat uit:
  - i. de specificatie van de berekende verschillen tussen voor- en nacalculatie van kosten, opbrengsten en materiële vaste activa op grond van artikel 8.25 dg, lid 1 tot en met 12, van de Wet luchtvaart en als nader toegelicht in artikel 30 tweede lid onderdeel d van het Besluit;
  - ii. het in de verantwoording opgenomen gespecificeerde overzicht van de kosten die betrekking hebben op de luchtvaartactiviteiten, met een aanduiding van de verdeelsleutels die daarbij overeenkomstig artikel 29 zijn toegepast, op grond van artikel 30 tweede lid onderdeel b van het Besluit;
  - iii. de in de verantwoording opgenomen toelichting over het efficiencyresultaat, op grond van artikel 30, tweede lid, onderdeel g van het Besluit;
  - iv. overige informatie, welke deel uitmaakt van de door Schiphol opgestelde verantwoording.

- b) Ten aanzien van de andere informatie:
- i. verricht de accountant werkzaamheden die op grond van standaard 720 van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (“De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie”) worden vereist;
  - ii. stelt de accountant vast dat de verschillen tussen voor- en nacalculatie van kosten, opbrengsten en materiële vaste activa, bedoeld in artikel 8.25dg, lid 1 tot en met 12, van de Wet luchtvaart en artikel 30, tweede lid onderdeel d, van het Besluit 1) rekenkundig juist zijn en aansluiten op de basisbescheiden in de financiële administratie en 2) dat het achterliggende dossier met de inhoud als genoemd in paragraaf 2.5 van dit protocol volledig is.
- c) De accountant verstrekt geen oordeel ten aanzien van de vraag of de in de verantwoording opgenomen verrekeningen in overeenstemming zijn met de verrekenregels als genoemd in artikel 8.25dg, lid 1 tot en met 12, van de Wet luchtvaart en als nader toegelicht in het Besluit. De accountant verstrekt daarnaast geen rechtmatigheidsoordeel over de in de verantwoording opgenomen informatie inclusief de toelichting over het efficiencyresultaat. Ten aanzien van voorcalculatorische gegevens geldt dat de werkzaamheden betrekking hebben op de aansluiting op de begrote gegevens volgens de wijze zoals omschreven in de artikelen 27c en 34 van dit protocol. Ingeval van een aanpassing van het oordeel in de controleverklaring dient de accountant te vermelden welke aangelegenheden hiertoe hebben geleid.
14. In aanvulling op de hiervoor vermelde accountantsverklaring brengt de accountant een verslag uit. In het accountantsverslag rapporteert de accountant over de door hem verrichte werkzaamheden en de hierbij gedane bevindingen ongeacht of deze bevindingen van invloed zijn geweest op de strekking van de accountantsverklaring. Het is noodzakelijk dat de accountant álle relevante controlebevindingen rapporteert in het accountantsverslag. Daarnaast dienen álle bevindingen, met het oog op de in dit protocol vermelde reviewmogelijkheid, in het dossier van de accountant te worden opgenomen. De relevantie van een te rapporteren bevinding wordt door de accountant zelfstandig beoordeeld in het licht van het feit dat de controlewerkzaamheden in dit kader specifiek plaatsvinden ten behoeve van ACM. De bevindingen die hierin worden gerapporteerd mogen niet in strijd zijn met de strekking van het oordeel zoals dit in de accountantsverklaring is verwoord. Het accountantsverslag wordt verstrekt aan ACM.
15. De accountant voert het onderzoek uit in overeenstemming met de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) alsmede in overeenstemming met dit protocol. De in het vorenstaande gehanteerde begrippen ‘juistheid’ en ‘volledigheid’ dienen te worden gezien vanuit de definities die hiervoor zijn opgenomen in NV COS 500 ‘Controle-informatie’.

16. De accountant gaat bij de inrichting van zijn werkzaamheden en zijn oordeelsvorming uit van een redelijke mate van zekerheid.
17. De materialiteit (mate van nauwkeurigheid) die de accountant hanteert in zijn controle luidt als volgt:
  - a. Met betrekking tot de invoer van de financiële gegevens die relevant zijn voor de financiële verantwoording en die de jaarrekening van Schiphol Group als bron hebben, hanteert de accountant een materialiteit die is bepaald op grond van hetgeen hierover in Standaard 320 van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants ('Materialiteit bij de planning en uitvoering van een controle') is aangegeven. Deze materialiteit wordt bepaald op basis van een vakkundige oordeelsvorming door de accountant. De accountant dient bij zijn vakkundig oordeel onder meer te betrekken dat de regeling voor de financiële verantwoording op grond van de Wet luchtvaart speciaal is toegesneden op luchtvaartactiviteiten, de informatiebehoeften van de gebruikers hierover, het feit dat eventuele fouten in de financiële verantwoording een relatief grotere impact hebben dan bij de jaarrekening en (overige) gehanteerde overwegingen bij de hantering van materialiteit in financiële verantwoordingen in het verleden. De uitkomst van deze vakkundige oordeelsvorming van de accountant kan leiden tot een uitkomst van een materialiteit die gelijk is aan de materialiteit die bij de jaarrekeningcontrole is toegepast;
  - b. De materialiteit van de extracomptabele correcties ten aanzien van kosten, opbrengsten en materiële vaste activa (hierna ook Regulatory Asset Base (RAB)) bedraagt 1% van respectievelijk de kosten, de opbrengsten en de RAB. Voor de gegevens ten behoeve van de correcties voor de bouwrente en de unuïteitenmethode die de jaarrekening van Schiphol als bron hebben, geldt echter de uitzondering dat de regel, genoemd onder a., van toepassing is;
  - c. Bij de controle op de rekenkundige juistheid en de aansluiting op de financiële administratie van de berekende verschillen tussen de voor- en nacalculatie van de kosten, de opbrengsten en de materiële vaste activa geldt een materialiteit van nihil. Dit betekent dat de berekende verschillen 100% correct dienen te zijn. De bedragen die input vormen voor de opstelling van de financiële verantwoording worden afgerond op maximaal 1.000 euro, conform de gehanteerde afronding van bedragen in de financiële verantwoording.
18. De accountant stelt een werkprogramma op waarin de werkzaamheden in het kader van dit protocol zijn opgenomen. Tevens documenteert de accountant in zijn dossier de hierbij gedane bevindingen, alsmede informatie over de gehanteerde materialiteit en conclusies in een dossier. Het dossier wordt ten minste vijf jaren bewaard en desgevraagd aan ACM ter beschikking gesteld.

19. De accountant controleert de in de financiële verantwoording gespecificeerde correcties die gemaakt zijn na de jaarafsluiting voor de externe jaarrekening.³
20. Er kan door een door ACM aangewezen accountant een review worden uitgevoerd bij de onafhankelijk accountant belast met de controleopdracht. Tevens kan ACM gebruik maken van de gelegenheid tot het voeren van overleg met de onafhankelijke accountant van de exploitant omtrent de uitkomsten van de accountantscontrole.

2.2 Artikel 30, eerste lid van het Besluit

21. Onder een juiste toepassing van het toerekeningssysteem verstaat ACM in ieder geval het volgende.
22. Kosten, opbrengsten en materiële vaste activa worden door de exploitant gepresenteerd exclusief de toegerekende kosten, opbrengsten en het geïnvesteerd vermogen van de onder de “PMC Aviation” gepresenteerde activiteitscategorie “other”, in overeenstemming met de bepalingen en de uitkomsten van het toerekeningssysteem.
23. Blijkens artikel 8.25g, derde lid, van de Wet Luchtvaart heeft de financiële verantwoording van de exploitant betrekking op een specifiek boekjaar. De toepassing van het toerekeningssysteem heeft aldus eveneens betrekking op de gegevens die betrekking hebben op een specifiek boekjaar.
24. Aan de berekening van nacalculatorische kosten en opbrengsten en materiële vaste activa door de exploitant dient ook voor wat betreft de niet-financiële determinanten daarvan te zijn uitgegaan van gerealiseerde cijfers en niet van de voorcalculatie. Niet-financiële determinanten zijn bijvoorbeeld hoeveelheidsgegevens als gebruikte aantallen vierkante meters en aantallen vliegbewegingen.

2.3 Artikel 30, tweede lid onderdeel a van het Besluit

25. Ten aanzien van de *categorieën van materiële vaste activa* in de toelichting bij de financiële verantwoording hanteert ACM het uitgangspunt dat deze - conform artikel 30, tweede lid onderdeel a, van het Besluit - inzicht geven in en voortvloeien uit de toepassing van de

---

³ ACM en Schiphol hebben afgesproken dat Schiphol deze correcties specificeert in de toelichting op de gepresenteerde cijfers (bron: brief “NMa Wet luchtvaart: Financiële verantwoording 2008 – bevindingen Vervoerkamer”, kenmerk 200131/16.B949, d.d. 13 januari 2010).

verdeelsleutels overeenkomstig artikel 29 van het Besluit. Artikel 29 van het Besluit heeft betrekking op het toerekeningssysteem. Dit betekent dat de categorisering van de materiële vaste activa door de exploitant in overeenstemming is met het detailniveau van het goedgekeurde toerekeningssysteem en wordt gepresenteerd op het detailniveau van de kostenplaatsennummers in het toerekeningssysteem.⁴ Het overzicht omvat een gewogen allocatieverdeling (in percentages) van de totale RAB per kostenplaats, gebaseerd op de onderliggende RAB-waarden.⁵

2.4 Artikel 30, tweede lid onderdeel b van het Besluit

26. Ten aanzien van het *gespecificeerde overzicht van de kosten* die betrekking hebben op de luchtvaartactiviteiten in de financiële verantwoording hanteert ACM het uitgangspunt dat deze – conform artikel 30, tweede lid onderdeel b van het Besluit – inzicht geeft in en voortvloeit uit de toepassing van de verdeelsleutels overeenkomstig artikel 29 van het Besluit. Artikel 29 van het Besluit heeft betrekking op het toerekeningssysteem. Dit betekent dat de specificatie van het overzicht van de kosten van de exploitant in overeenstemming is met het detailniveau van het goedgekeurde toerekeningssysteem en aldus wordt gepresenteerd op het detailniveau van de kostenplaatsennummers in het toerekeningssysteem.⁶
27. Ten aanzien van het *gespecificeerde overzicht van de opbrengsten van de luchtvaartactiviteiten* hanteert ACM het uitgangspunt dat deze mede benodigd is om inzicht te krijgen in het verschil tussen de *geraamde* en *werkelijke* opbrengsten in verband met de prognose en realisatie van het *volume* van het *luchthavenluchtverkeer* en het vervoer van *passagiers* en *vracht*.⁷ Deze bepaling heeft daarmee tevens betrekking op de uitleg van ACM van artikel 10, tweede lid onderdeel c, van het Besluit. Het vorenstaande impliceert ten aanzien van de specificatie in ieder geval het volgende:
- a) Binnen deze opbrengstcategorie die betrekking heeft op luchtvaartactiviteiten wordt een onderscheid gemaakt in de subcategorieën opbrengsten die worden gedekt met vliegtuigerelateerde tarieven⁸ en passagiersgerelateerde tarieven en eventuele opbrengsten op basis van tarieven die zijn uitgedrukt in eenheden vracht. Dit betekent dat de specificatie conform de huidige tariefstructuur inzicht geeft op het niveau van 1) Landings- en startgelden, 2) Passenger Service charges 3) Security Service charges en 4) Parkeergelden. Ook eventuele subsidies die dienen ter dekking van kosten van

⁴ Dit detailniveau betreft de vijf-cijferige kostenplaatsnummers in bijlage 1.2 en 1.3 van het toerekeningssysteem 2019 t/m 2021 (zoals goedgekeurd op 19 juli 2018 door het Bestuur van de ACM).

⁵ Op basis van een afspraak tussen NMa en Schiphol (bron: brief “NMa Wet luchtvaart: Financiële verantwoording 2008 – bevindingen Vervoerkamer”, kenmerk 200131/16.B949, d.d. 13 januari 2010).

⁶ Dit detailniveau betreft de vijf-cijferige kostenplaatsnummers in bijlage 1.2 en 1.3 van het toerekeningssysteem 2019 t/m 2021 (zoals goedgekeurd op 19 juli 2018 door het Bestuur van de ACM).

⁷ Ontleend aan artikel 8.25dg, lid 1 en 2 van de Wet luchtvaart.

⁸ Zoals “landing and take-off charges” en parkeergelden.

luchtvaartactiviteiten worden als opbrengsten beschouwd, die op luchtvaartactiviteiten betrekking hebben en als zodanig gepresenteerd;

- b) De specificatie per voornoemde subcategorie geeft inzicht in zowel de geraamde opbrengsten als de realisatie daarvan. Voornoemde raming en realisatie worden gespecificeerd naar aantallen en omzet;
- c) De *raming* van het opbrengstenniveau betreft de raming op het moment van de meest recente officiële mededeling van *vaststelling* van de tarieven in de zin van artikel 8.25d, eerste lid, van de Wet luchtvaart met daarin – indien zulks het geval – verwerkt een correctie in de zin van artikel 8.25f van de Wet luchtvaart. Overigens dient transparant te zijn welke verrekeningen en eventuele ACM-aanpassingen (hoogte van de bedragen) uit voorgaande boekjaren zijn verwerkt;
- d) Voor alle voornoemde informatie ten aanzien van de opbrengsten geldt dat deze nader wordt gespecificeerd naar de afzonderlijke perioden waarin de tarieven zijn gehanteerd.

2.5 Artikel 30, tweede lid onderdeel d van het Besluit

- 28. Onder een specificatie van het verschil tussen de geraamde en werkelijke opbrengsten uit de tarieven respectievelijk de kosten over het aan het moment van vaststelling van de tarieven voorafgaande boekjaar in verband met de prognoses en de realisatie van het volume van het luchthavenluchtverkeer, het vervoer van passagiers en het vervoer van vracht en de uitvoering van investeringen, verstaat ACM het volgende.
- 29. De verrekeningen door de exploitant worden bepaald en gepresenteerd op het detailniveau voor kosten en opbrengsten en materiële vaste activa als beschreven in paragraaf 2.3 en paragraaf 2.4 van dit protocol. Dit geldt voor zowel de na- als voorcalculatorische (geraamde) gegevens.
- 30. De verrekeningen worden door de exploitant gepresenteerd met een toelichting waarin per te verrekenen bedrag is vermeld:
  - a. de berekening van het bedrag, inclusief toelichting op de berekening, waarin duidelijk is wat de raming en wat de realisatie is;
  - b. de motivering van Schiphol waarom het bedrag volgens haar voor verrekening in aanmerking komt. De motivering dient (indien van toepassing) een verwijzing te bevatten naar correspondentie of de volgens Schiphol toepasselijke wet- en regelgeving en de ingangsdatum van de volgens Schiphol toepasselijke wet- en regelgeving.

31. In het verlengde van het voorgaande houdt de exploitant een achterliggend dossier voor ACM beschikbaar met daarin opgenomen de volgende informatie:
- berekening van het te verrekenen bedrag, inclusief toelichting op de berekening;
  - indien volgens de exploitant van toepassing: correspondentie en kopie van de volgens exploitant toepasselijke wet- en regelgeving;
  - indien volgens de exploitant van toepassing: ingangsdatum van de volgens de exploitant toepasselijke wet- en regelgeving;
  - indien volgens de exploitant van toepassing: kopie van eventuele overige documentatie die volgens de exploitant dient ter rechtvaardiging van het te verrekenen bedrag;
  - motivering van de exploitant waarom de post volgens haar voor verrekening in aanmerking komt;
  - facturen of andere documenten waaruit blijkt dat de bedragen betrekking hebben op het desbetreffende boekjaar;
  - indien de verrekening van de kosten activiteiten op verzoek van gebruikers betreft: een schriftelijke vastlegging van het verzoek (inclusief een bevestiging van het verzoek door de gebruikers).⁹
32. Bij de hantering van het begrip *werkelijke* opbrengsten, kosten en investeringen hanteert ACM in ieder geval de bepaling uit paragraaf 2.2 van dit protocol over de niet-financiële determinanten van kosten, opbrengsten en investeringen.
33. Bij de voor de berekening van de verrekenposten gehanteerde *geraamde* (voorcalculatorische) gegevens gaat ACM – met inachtneming van het in paragraaf 2.3 en 2.4 van dit protocol bedoelde detailniveau – uit van de gegevens uit de meest recente mededeling van vaststelling¹⁰ van tarieven en voorwaarden – in de zin van artikel 8.25d, eerste lid, van de Wet luchtvaart uit het boekjaar waarop de financiële verantwoording betrekking heeft. Of – indien van toepassing – bij een mededeling van ACM in de zin van artikel 8.25 f, derde lid, van de Wet luchtvaart, die betrekking heeft op dat boekjaar.
34. Bij de berekening van *verschillen* tussen raming en realisatie in de *opbrengsten* gaat ACM voor wat betreft de geraamde tariefniveaus uit van de tariefniveaus inclusief eventuele

⁹ Op basis van een afspraak tussen NMa en Schiphol (bron: brief “NMa Wet luchtvaart: Financiële verantwoording 2008 – bevindingen Vervoerkamer”, kenmerk 200131/16.B949, d.d. 13 januari 2010).

¹⁰ Het betreft correspondentie waarmee gebruikers van de luchthaven in algemene zin in kennis zijn gesteld over de te hanteren tarieven en voorwaarden voor de luchtvaartactiviteiten.

verrekeningen uit voorgaande boekjaren, voorafgaand aan het boekjaar waarop de financiële verantwoording betrekking heeft.

2.6. Artikel 30, tweede lid onderdeel e, van het Besluit

35. Onder de specificatie van de bijdrage als bedoeld in artikel 8.25d, achtste lid, van de Wet Luchtvaart, verstaat ACM dat door de exploitant wordt vermeld aan welk onderdeel van de luchtvaartactiviteiten “aviation” respectievelijk “ security” de bijdrage is toegerekend. Indien geen bijdragen zijn toegerekend, betreft deze specificatie een nihil opgave.

2.7. Artikel 30, tweede lid onderdeel f van het Besluit

36. Onder de in het afgelopen boekjaar uitgevoerde investeringen verstaat ACM de gedurende het boekjaar waarop de financiële verantwoording betrekking heeft daadwerkelijk in gebruik genomen materiële vaste activa.

37. Onder specificatie van de in het afgelopen boekjaar uitgevoerde investeringen verstaat ACM een categorisering door de exploitant als beschreven in paragraaf 2.3 van dit protocol alsmede een kwalitatieve toelichting en een specificatie van de data waarop de betreffende activa daadwerkelijk in gebruik zijn genomen.

2.8. Artikel 30, tweede lid onderdeel g van het Besluit

38. Bij de uitleg van het begrip efficiencyresultaat hanteert ACM als vertrekpunt de output van luchtvaartactiviteiten gerelateerd aan de inzet van productiemiddelen voor de totstandbrenging daarvan in het boekjaar. Dit efficiencyresultaat wordt op twee wijzen gerapporteerd:

- a. De eerste wijze van rapporteren sluit aan bij de ontwikkeling in de gemiddelde totale kosten per work load unit.¹¹ De exploitant van de luchthaven heeft dit kengetal in de consultatie in de zin van artikel 8.25e van de Wet luchtvaart gepresenteerd. ACM acht het gebruik van dit kengetal een zinvolle benadering als indicatie voor de weergave van het efficiencyresultaat. Onder een specificatie van het begrip efficiencyresultaat door de exploitant verstaat ACM als vertrekpunt de weergave van de gerealiseerde en begrote cijfers, alsmede de berekening van deze cijfers. Onder specificatie verstaat ACM ook een toelichting waarin Schiphol de ontwikkeling van deze kengetallen naar oorzaken toelicht. Efficiencywinst leidt dan tot daling van de aldus berekende gemiddelde totale kosten ten opzichte van het aan de financiële verantwoording voorgaande boekjaar of een grotere daling dan geraamd. Een efficiencyverlies leidt dan tot een stijging van de

¹¹ Eén “work load unit” betreft één passagier of 100 kg vracht.

aldus berekende gemiddelde totale kosten ten opzichte van het aan de financiële verantwoording voorgaande boekjaar of een minder grote daling dan geraamd;

- b. De tweede wijze van rapporteren betreft een specificatie van de realisatie van de in de documentatie voor de tariefconsultatie opgenomen efficiencyverbeteringen (targets/programma's).¹²

---

¹² Gebaseerd op een afspraak tussen NMa en Schiphol (bron: brief "NMa Wet luchtvaart: Financiële verantwoording 2009 – bevindingen Vervoerkamer", kenmerk 103482/16.B949, d.d. 22 februari 2011).

Bijlage: Model accountantsverklaring

Independent auditor's report

To: the Management Board of Royal Schiphol Group N.V.

Report on the Regulatory Accounts included in the Schiphol Regulatory Accounts

Our opinion

We have audited pages (...) to (...) of the Schiphol Regulatory Accounts of 20(...) of de aviation activities pursuant to Section 8.25g4 of the Aviation Act (the 'Regulatory Accounts') of Royal Schiphol Group N.V. ('the Company').

In our opinion:

- the financial information of the costs, revenues and the allocated tangible fixed assets of the activities, referred to in article 8.25d first clause of the Aviation Act are prepared, in all material respects, in accordance with the Allocation System approved by the ACM on (...), the subsequent adjustments to the Allocation System included on page (...) of the 20(...) Regulatory Accounts and other relevant guidance and interpretations as included in appendix (...) of the Schiphol Regulatory Accounts;
- the financial information in the notes to the 20(...) Regulatory Accounts as referred to in article 10 clause 2 of the Amsterdam Airport Schiphol Operation Decree of 18 April 2017 ('the Decree') is prepared, in all material respects, in accordance with the protocol financial reporting (*Protocol financiële verantwoording N.V. Luchthaven Schiphol*) as attached to the letter of the ACM dated 20 March 20(...) (reference (...), or 'the 20(...) Protocol') and other relevant guidance and interpretations as included in appendix (...) of the Schiphol Regulatory Accounts.

The Regulatory Accounts comprise:

1. the Regulatory Asset Base as at 31 December 20(...);
2. the Performance Report for the year then ended; and
3. the notes as set out on pages (...) to (...), comprising a summary of the significant accounting policies and other explanatory information.

Basis for our opinion

We conducted our audit in accordance with Dutch law, including the Dutch Standards on Auditing and articles 12 to 19 of the 20(...) Protocol. Our responsibilities under those standards

are further described in the 'Our responsibilities for the audit of the Regulatory Accounts' section of our report.

We are independent of Royal Schiphol Group N.V. in accordance with the Dutch Regulation on independence of professional accountants (*Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten*) and other relevant independence regulations in the Netherlands. Furthermore, we have complied with the Dutch Code of Ethics (*Verordening gedrags- en beroepsregels accountants*).

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Emphasis in respect of certain disclosure requirements

We draw attention to page (...) and (...) of the Regulatory Accounts which set out the Company's considerations concerning certain disclosure requirements and how these have been reflected in the Regulatory Accounts. Page (...) of the Regulatory Accounts also set out that the detailed overviews in respect of the allocated costs per cost center and the information on costs per work load unit have been included in chapter (...) and appendix (...) to the Schiphol Regulatory Accounts. Our opinion is not modified in respect of this matter.

Emphasis in respect of basis of accounting and restriction on distribution and use

We draw attention to notes (...) to the Regulatory Accounts which describe the special purpose of the Regulatory Accounts, including the basis of accounting. The Regulatory Accounts are prepared for Royal Schiphol Group N.V. to comply with the financial reporting provisions.

As a result, the Regulatory Accounts may not be suitable for another purpose. Our auditor's report is therefore intended solely for Royal Schiphol Group N.V. and should not be distributed to or used for another purpose by other parties than Royal Schiphol Group N.V. Our opinion is not modified in respect of this matter.

Report on the other information included in the Schiphol Regulatory Accounts

In addition to the Regulatory Accounts as set out on pages (...) and our auditor's report thereon, the Schiphol Regulatory Accounts contain other information that consists of:

- chapter (...), set out on pages (...) to (...), that comprises the calculated differences between pre- and post-calculated costs, revenues and tangible fixed assets as referred to in article 8.25dg of the Aviation Act and article 20 of the Decree and the Decree's explanatory note;
- chapter (...), set out on pages (...) to (...), that comprises information on the costs per work load unit, as referred to in article 38 of the 20(...) Protocol;
- chapter (...), set out on pages (...) and (...), that comprises the glossary; and
- the appendices to the Regulatory Accounts, as set out on pages (...) to (...).

Based on the following procedures performed, we conclude that:

- the other information is consistent with the Regulatory Accounts and does not contain material misstatements;
- the calculated differences between pre- and post-calculated costs, revenues and tangible fixed assets as referred to in article 8.25dg of the Aviation Act and article 20 of the Decree and the Decree's explanatory note in chapter (...) are, in all material respects, mathematically accurate and reconcile with the accounting records of Royal Schiphol Group N.V.

We have read the other information. Based on our knowledge and understanding obtained through our audit of the Regulatory Accounts or otherwise, we have considered whether the other information contains material misstatements. Furthermore, we recalculated the abovementioned calculated differences and reconciled those differences with the accounting records of Royal Schiphol Group N.V.

By performing these procedures, we comply with the requirements of the Dutch Standard 720 and article 13 of the 20(...) Protocol. The scope of the procedures performed is less than the scope of those performed in our audit of the Regulatory Accounts.

The Management Board is responsible for the preparation of the other information.

Description of the responsibilities for the Regulatory Accounts

Responsibilities of the Management Board for the Regulatory Accounts

The Management Board is responsible for the preparation of the Regulatory Accounts in accordance with the Allocation System approved by the ACM on (...), the subsequent adjustments to the Allocation System included on page (...) of the 20(...) Regulatory Accounts, 'the 20(...) Protocol' and other relevant guidance and interpretations as included in appendix (...) of the Schiphol Regulatory Accounts;

Furthermore, the Management Board is responsible for such internal control as the Management Board determines is necessary to enable the preparation of the Regulatory Accounts that are free from material misstatement, whether due to errors or fraud.

Our responsibilities for the audit of the Regulatory Accounts

Our objective is to plan and perform the audit assignment in a manner that allows us to obtain sufficient and appropriate audit evidence for our opinion.

Our audit has been performed with a high, but not absolute, level of assurance, which means we may not have detected all material errors and fraud during our audit.

Misstatements can arise from fraud or errors and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of the Regulatory Accounts. The materiality affects the nature, timing and extent of our audit procedures and the evaluation of the effect of identified misstatements on our opinion.

We have exercised professional judgement and have maintained professional scepticism throughout the audit, in accordance with Dutch Standards on Auditing, ethical requirements and independence requirements. Our audit included e.g.:

- identifying and assessing the risks of material misstatement of the Regulatory Accounts, whether due to errors or fraud, designing and performing audit procedures responsive to those risks, and obtaining audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from errors, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control;
- obtaining an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control;
- evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by Management Board;
- evaluating the overall presentation, structure and content of the Regulatory Accounts, including the disclosures; and
- evaluating whether the Regulatory Accounts represent the underlying transactions and events without material misstatements.

We communicate with the Management Board regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant findings in internal control that we identify during our audit.

Place, date

Signature